

BIJBELSTUDIE INLEIDING GENESIS

Opzet Bijbelstudie.

Eerst maken we een opzet over zaken die aan de orde komen bij deze Bijbelstudie. Eerst schrijf ik een inleiding over het Bijbelboek Genesis. Ik ga niet in op allerlei Oudtestamentische inleidingsvraagstukken en filologische kwesties naar aanleiding van Genesis, al maak ik wel gebruik van filologie omdat dit belangrijk is voor de uitleg, maar ik neem het Woord zoals GOD ons dat heeft geopenbaard. Na de inleiding geef ik een korte omschrijving van de hoofdstukken 1-50. In de derde plaats komen de diverse verzen van elk hoofdstuk apart aan de orde aan de hand van verschillende vertalingen waarbij ik principieel uitga van de Hebreeuwse tekst zoals deze door de Masoreten is overgeleverd; de Biblia Hebraica. Naast de Biblia Hebraica gebruik ik de Septuaginta, de Vulgata, de Statenvertaling en de Herziene Statenvertaling. Ik doe dat onder de titel: Explicatio (uitleg) en Applicatio (toepassing). Vanzelfsprekend trek ik de lijnen door naar GODS openbaring in het Nieuwe Testament omdat ik uitga van de eenheid van de hele Bijbel. Reeds Augustinus placht te zeggen: wat in het Oude Testament verborgen is, wordt in het Nieuwe Testament openbaar. Zo doe ik dat vanzelfsprekend ook bij alle andere Bijbelboeken, zo de HEERE mij het leven en de gezondheid geeft, al ben ik van oordeel dat alles in de theologie gezegd is in het Bijbelboek Genesis. We zijn immers theologen in de zin “van God geleerd”!

De schrijver van Genesis.

Volgens vroegere Joodse en Christelijke traditie wordt Mozes genoemd als schrijver van dit Bijbelboek. Dat geldt overigens niet alleen voor Genesis maar ook voor Exodus, Leviticus, Numeri en Deuteronomium. Deze vijf Bijbelboeken noemen we Pentateuch. Dat is Grieks en betekent “vijf boeken”. Het Griekse woord πέντα, penta, is “vijf” en het woord τευχος, teuchos, is “boek”. Voor de volledigheid geef ik achtereenvolgens de Hebreeuwse namen van deze Pentateuch weer. Ten tweede de Griekse namen. En ten derde de Latijnse namen:

Bijbelboek	Hebreeuws	Grieks	Latijn
Genesis	בראשית	γενεσις	genesis
Exodus	שמות	εξοδος	exodus
Leviticus	ויקרא	λεβιτικος	levitikus
Numeri	במדבר	αριθμοι	numeri
Deuteronomium	דברים	δευτερονομιον	deuteronomium

In het Hebreeuws noemen we deze vijf Bijbelboeken תורה, Torah. Dat Hebreeuwse woord betekent “onderwijzing”. In deze Torah beginnen de diverse Bijbelboeken vanzelfsprekend niet met hun Griekse naam maar met de beginwoorden van vers 1 van hoofdstuk 1 van het desbetreffende Bijbelboek. Zo luidt het eerste woord in het Hebreeuws van Genesis (in de Statenvertaling): “in den beginne”; Exodus: “dit zijn de namen”; Leviticus: “en de HEERE riep”; Numeri: “in de woestijn”; en Deuteronomium “dit zijn de woorden”.

De Griekse benamingen van de eerste vijf Bijbelboeken zijn niet conform het Hebreeuws. In het Grieks, in de Septuaginta, luiden deze namen voor Genesis “oorsprong”; Exodus “uittocht”; Leviticus “levietisch”; Numeri “getallen”; en Deuteronomium “tweede wet”. Het misleidende van deze benamingen is dat deze niet de inhoud van de diverse Bijbelboeken dekt; althans geen volledige beschrijving geeft van de inhoud. Het gaat bij Numeri niet om “getallen” maar om Gods werk in de woestijn en bij Deuteronomium niet om “tweede wet” maar om de toepassing van de Torah voor het dagelijkse leven.

De Latijnse benamingen van Genesis tot en met Deuteronomium spreken voor zich, niet alleen omdat ze uit de Griekse benamingen zijn afgeleid maar ook omdat in de Statenvertaling deze Bijbelboeken met dezelfde namen worden genoemd. Toch is dat mijns inziens niet juist. Ze hadden in wezen naar de Hebreeuwse benamingen genoemd moeten zijn. Daaruit is het hardnekkige misverstand te verklaren dat het onderwerp in deze eerste vijf Bijbelboeken uitsluitend zou gaan over de Wet, terwijl deze voornamelijk gaat over de onderwijzing van Godswegen (תורה = “onderwijzing”). En deze onderwijzing houdt veel meer in dan alleen de Wet; deze is er slechts een klein onderdeel van. Het zou bovendien meer voor de hand liggen dat deze vijf Bijbelboeken naar het Hebreeuws genoemd waren omdat de canonieke Bijbelboeken van het Oude Testament ons in het Hebreeuws zijn overgeleverd en niet in de Septuaginta die (gebrekig) van het Hebreeuws is afgeleid en ook niet in de Latijnse Vulgata die van het Grieks is afgeleid.

Het zal waar zijn dat Mozes in de tekst niet als schrijver van deze eerste vijf Bijbelboeken wordt genoemd. Maar wel vinden we aanwijzingen dat Mozes bepaalde zaken heeft opgeschreven zoals de overwinning op Amalek, het ontvangen van de Tien Geboden op de berg Sinaï, het verslag van

BIJBELSTUDIE INLEIDING GENESIS

de reizen van Israël en het onderwijs aan Israël bij het verlaten van de woestijn. Met nadruk staat er bij dat de HEERE zulks aan Mozes heeft geboden. Mozes heeft dus niet op eigen initiatief geschreven omdat hij dat leuk vond maar uitdrukkelijk naar de mond des HEEREN. Een en ander blijkt uit Ex.17:14; Ex.24:4; Ex.34:27-28; Nu.33:2; en Dt.31:9, 22, 24.

Op bepaalde plaatsen van het Oude Testament wordt gesteld dat Mozes de woorden des HEEREN doorgeeft aan het volk van Israël. Deze woorden munten uit door nauwkeurige plaatsbepaling en maken duidelijk wanneer Mozes deze woorden heeft opgeschreven. Ook hiervan geldt dat Mozes dit alles niet op eigen initiatief heeft geschreven maar op bevel van de HEERE. Heel het boek Deuteronomium getuigt ervan. Het is alsof Mozes er alles aan wil doen om het volk vlak voor de ingang in het beloofde land van te doordringen hoe heilzaam het is GODS woorden te betrachten en te doen omdat alleen daarin het leven te vinden is; maar ook hoe zielsverwoestend het is GOD en Zijn stem te verachten. Een en ander blijkt uit: Lv.27:34; Nu.36:13; en Dt.1:1. Verder wordt in het Oude Testament gesproken over het boek of de wet van Mozes en wel naar GODS gebod. Dat blijkt uit Joz.1:7-8; 2Kr.25:4; 2Kr.35: 8; Esr.6:18; Neh. 8:2; Neh.13:1. Trouwens, ook CHRISTUS en de apostelen spreken over de wetten in het Oude Testament die door Mozes zijn opgeschreven. Zie de volgende voorbeelden: Mt.8:4; Mk.7:10; Mk. 12:26; L.16:31; L.24:27, 44; J.1:17; J.5:46; J.7:23; Act.3:22; Act.15:21; R.10:5.

Overigens sluit bovenstaande niet uit dat Mozes gebruik gemaakt heeft van bestaande geschriften en bronnen. Daartoe behoren ook mondelinge overleveringen overeenkomstig de narratieve gewoonte van de Israëlieten in de historiebeschrijving. Het verslag over de dood van Mozes in Dt.34 moet in elk geval later toegevoegd zijn. Een veronderstelling maar niet meer dan dat is het niet, is de gedachte dat de schrijver iemand als Jozua geweest zou kunnen zijn. Derhalve is onze slotconclusie op grond van bovenstaande dat Mozes de schrijver geweest is van het boek Genesis en van de gehele schriftelijke Thora. De mondelinge Thora, die overigens niet is geïnspireerd, is vervat in de Talmoed met zijn 621 geboden en verboden volgens de Joodse traditie.

Want circa in het jaar 170 begonnen Joden de geschreven wet op schrift te stellen en uit te leggen in midrasj hetgeen uitlegging betekent. Ze maakten verschil tussen de geschreven Thora en de mondelinge Thora. Deze mondelinge Thora berustte op een traditie van vader op zoon overigens zonder enige rechtsgrond, want CHRISTUS veroordeelde deze mondelinge overlevering (Mk.7:9) en geen profeet beval deze aan. De rabbijn Juda Hakkadosj (de heilige) heeft deze in het Hebreeuws opgeschreven in 63 tractaten en noemde deze verzameling de Misjna of herhaling. Van tijd tot tijd kwamen er diverse verklaringen van de misjna bij die men Gemara noemde. De Misjna en Gemara maken samen de Talmoed uit. Deze Talmoed betekent onderwijzing. Het is de traditionele leer van de Joodse godsdienst en bevat helaas vele vreemde en wonderlijke verklaringen van de Heilige Schrift, vele lasteringen tegen de HEERE JEZUS, vele openbare leugens, strijdige gevoelens en belachelijke verhalen. De Karaïeten, een Joodse secte, verwierpen de Talmoed en hielden zich aan het Oude Testament alleen. Tot de beroemdste van de oude Schriftgeleerden of uitleggers behoren Hillel, Sjammai en Gamaliël, de kleinzoon en geestverwant van Hillel en leermeester van Paulus.

De datering van Genesis.

Uitgaande van de Heilige Schrift en gerekend naar de tijdrekening vanaf de schepping kunnen we Genesis dateren in de periode na de uittocht van de kinderen Israëls uit Egypte in het jaar 1446 tot de dood van Mozes in het jaar 1406.

De tijd van Genesis.

De geschiedenis van Genesis omspannt een periode van circa 2400 jaren vanaf het ontstaan van de wereld en de schepping van de mens tot het overlijden van Jozef; dus: vanaf 4200 – 1800.

De kern van Genesis.

Wat is nu de kern van Genesis? Genesis begint met het eeuwige raadsplan van GOD tot verlossing van mensenkinderen. Het boek begint dus in de eeuwigheid. Bij deze eeuwige Raad des vredes zijn de Drie Goddelijke Personen betrokken: de VADER, de ZOON en de HEILIGE GEEST. GOD de VADER schept. GOD de ZOON spreekt. En GOD de HEILIGE GEEST past toe. Het bijzondere is het feit dat deze DRIEËNIGE GOD Zijn verlossingsplan al voltooid ziet in de Zoon van Zijn eeuwige liefde en daarom vanaf het begin van de wereld het einde hiervan al gereed ziet in de schepping van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, waar zondige, gevallen mensenkinderen maar verlost uit vrije genade om CHRISTUS' wil, Hem de eer, de lof en de

BIJBELSTUDIE INLEIDING GENESIS

aanbidding toebrengen, zoals Zijn oorspronkelijke doel was met de schepping van hemel en aarde in Gn.1. Wie Gn.1 verklaart tot een fictie, zal dit doel nooit bereiken!

GOD heeft de wereld en de mens zeer goed geschapen. Maar de mens viel in zonde, moedwillig en door het ingeven van de duivel. Toch liet GOD echter Zijn schepping niet los maar beloofde verlossing door de komst van de Verlosser. Deze Verlosser zal komen uit het nageslacht van Abraham. Izak en Jakob waardoor alle geslachten van de aarde gezegend zullen worden. Deze zegen is gekomen in JEZUS CHRISTUS, het Zaad van Abraham. Zie Gn.1:31; Gn.3:15; Gn.12:3; Gn.22:18; Gn.26:4; Gn.28:14; G.3:14, 16.

De indeling van Genesis.

Een globale indeling van dit Bijbelboek heeft de volgende inhoud. Deze indeling is globaal omdat het onderwerp slechts kort weergeeft waar het om gaat. Natuurlijk komen we erop terug. Gn.1:1-2:3 gaat over de schepping van de hemel en de aarde; Gn.2:4-11:26 gaat over het begin van de mensheid; Gn.11:27-37:1 gaat over de aartsvaders in het beloofde land; en Gn.37:2-50:26 gaat over de geschiedenis van Jakob en zijn nageslacht.

De bijzonderheden van Genesis.

Wanneer we Genesis nagaan, zien we een aantal bijzonderheden of thema's zoals de naam; schepping; zonde; GODS belofte; nageslacht; verbond; Abraham; en Jozef. We gaan ze allen na waarbij we straks bij de woordstudie van elke Bijbeltekst nader op de gebruikte Hebreeuwse woorden letten.

De naam.

Eerder stelden we dat de naam "Genesis" afkomstig is uit het Grieks en "oorsprong", "wording" of "geboorte" betekent. Maar het Hebreeuws kent deze benaming als zodanig niet. De Joden noemen de Bijbelboeken, en voornamelijk de Thora het liefst met de beginwoorden van het betreffende Bijbelboek. Dat geldt ook voor het Bijbelboek Genesis. Bij hen draagt dit Bijbelboek de naam בְּרֵאשִׁית. Die naam betekent "in den beginne". Dit woord duidt niet alleen de oorsprong van de wereld aan, van de mens of van het volk Israël maar bovenal van de eeuwige vrede van de DRIEËNIGE GOD waarbij de VADER, de ZON en de HEILIGE GEEST bij Zichzelf besloten hebben de mensen die in zonde en ongerechtigheid verloren zijn door eigen schuld te verlossen en zalig te maken wanneer ze zich in geloof en bekering als het werk van de HEILIGE GEEST tot JEZUS CHRISTUS wenden. Ik kan dit alles niet genoeg benadrukken! En ik wil dat ook niet! Hieruit is tevens duidelijk dat het Griekse equivalent in wezen het Hebreeuwse grondwoord niet geheel dekt. Het Hebreeuws peilt dieper dan het Grieks te meer omdat het Hebreeuws een religieuze achtergrond heeft en het Grieks een filosofische.

De schepping.

Een volgend thema is de schepping. Want Genesis begint met deschepping van hemel en aarde waaruit de macht en de heerschappij van GOD duidelijk is. Immers, GOD zweeft over de wateren. De Bijbelse opvatting over de schepping, zoals Genesis ons dat beschrijft, kan alleen door het geloof verstaan worden. Andere volken uit het Nabije Oosten hebben verhalen over de schepping en het ontstaan van de wereld. Ze beschouwden de hemellichamen als goden: zon, maan en sterren. We zijn vandaag de dag echt niet zo modern als we denken, want onze dagen van de week en onze tijdsindeling zijn uit Babylonië afkomstig 4000 jaren geleden! Ook de meest ongelovige en rebelse deïstische en darwinistische versie van de schepping en de consequentie van de oerknal met het evolutiegeloof dat niet meer dan een theorie is, beschouw ik daarom als een satanische aanval op de Bijbelse opvatting van de schepping en een terugval in de geschiedenis.

Het hoogtepunt van GODS scheppingswerk is de schepping van de mens. Niet uit evolutie maar uit GODS scheppende hand is de mens voortgekomen vanwege het spreken van GOD. Alleen bij de schepping spreekt GOD tot Zichzelf. Alleen van de eerste mens wordt gezegd dat hij naar Gods beeld en gelijkenis geschapen is. Het is goed dit op te merken! Ook krijgt de mens van GOD een bijzondere opdracht namelijk om heerschappij te hebben over de schepping. Als we vandaag om ons heen zien wat de mens van deze opdracht terecht gebracht heeft en als we denken aan het klimaat en zo meer blijkt duidelijk dat de zonde verwoestend ook op het aardrijk heeft huis gehouden. Wat de schepping van de mens naar GODS beeld en gelijkenis inhoudt, verwijs ik naar de studie over de desbetreffende verzen.

BIJBELSTUDIE INLEIDING GENESIS

Heel opmerkelijk is dat J.1:1 verband houdt met Gn.1:1 en ook begint met het woord “in den beginne”, in het Grieks “εν αρχη”. Tevens is opmerkelijk dat, Gn.1:26 vergeleken met Gn.1:28, de mens in Gn.1:26 de opdracht van GOD krijgt om heerschappij te hebben over het vee maar dat deze opdracht in Gn.1:28 ontbreekt. En tegelijk dat deze opdracht, getuige Gn.2:15, begint in de Hof van Eden. Het valt ook op dat GOD eerst alles schept en dat Hij op het laatst de mens schept. GOD spreidt als het ware eerst het bed voor de mens in Zijn scheppend handelen uit en schept dan pas de mens. Zie Gn.1:26-28; Gn.2:15; J.1:1-3; en H.11:3.

De zonde.

Het begon zo mooi met de schepping maar al spoedig kwam er in het hart en leven van Adam en Eva de zonde. Zonde is: het doel missen. Zonde is: ongerechtigheid. Zonde is: opstand en rebellie tegen GOD. Adam en Eva waren het gebod van GOD dat ten leven was ongehoorzaam. Ze wilden niet luisteren naar GOD en Zijn heilzaam Woord. Ze verzetten zich er tegen. Ze wilden eigen baas zijn. Hoogmoed is de oerzonde. Daarom luisterden ze naar de slang waarin de duivel gevaren was. Zo maakten ze zich los van GOD. Zodoende raakte GODS goede schepping totaal ontwricht. Door hun zonde komt de dood en de vloek over mens en wereld. Want de zonde is besmettelijk en werkt door in het nageslacht van Adam en Eva. Er is sprake van erfzonde, dat is erfschuld en erfsmet. Denk aan de moord van Kaïn op zijn broer Abel uit vijandschap tegen GOD en aan Lamechs hoogmoed en wraakzucht. Uit het hart van de mens komt alleen maar zonde voort, zo blijkt tot in onze tijd toe op een verschrikkelijke manier.

Op zichzelf genomen is het krijgen van kinderen geen gevolg van de zonde maar wel het baren met smart. Ook is de arbeid geen gevolg van de zonde maar wel de moeite die dat met zich mee brengt omdat de aarde doornen en distels voortbrengt. 1J.3:12 werpt licht over de vraag waarom Kaïn zijn broer Abel dood sloeg. Abel offerde met zijn hart en gaf het beste van het beste. Kaïn offerde met zijn verstand en gaf wat voorhanden was maar niet het beste. Iets doen voor GOD met je verstand is niet genoeg maar wat je doet met je hart voor GOD in het geloof voldoet. Wat zal er door de ziel van Adam en Eva zijn gegaan toen ze op de dag van de broedermoord hun twee jongens verloren, de één aan de dood en de ander aan het leven.

Gelet op bovenstaande dienen we in ons spraakgebruik het woord “zonde” als zodanig te laten staan en niet vervangen door verzachtende woorden als “falen”. Zonde is bepaald geen falen. In dit Bijbelboek zien we hoezeer de zonde doorwerkt in de geslachten! Lamech beroemt zich erop moorden te hebben gepleegd uit wraakzucht. Daarbij had hij meerdere vrouwen. Tegenwoordig hebben mensen ook meerdere vrouwen al zijn ze niet wettig met hen getrouwd en al wordt bigamie officieel gestraft! Uit een onreine bron kan alleen giftig water vloeien! Zo is de zonde zo’n vuile bron van alle wanbedrijven! Helaas bleek de mens ook na de zondvloed hetzelfde boze hart te hebben als voor die tijd. Zie Gn.3:16-19; Gn.4:8, 23-24; Gn.6:5; en Gn.8:21.

GODS belofte.

Toen Adam en Eva in de zonde vielen en met hen heel hun nageslacht, kon GOD aan Zijn schepping een radicaal einde maken en de mens totaal verderven. Daartoe stond GOD volkomen in Zijn recht. Maar Hij deed dat niet. Want de HEERE handhaafde Zijn belofte. Genesis openbaart dat de GOD van de Bijbel, de HEERE, uit genade een belovende GOD is Die ondanks de zonde Zijn Woord houdt en Zijn genade verheerlijkt. Let wel! Verlossing gaat niet van de mens uit maar van GOD. Niet de mens roept GOD maar GOD roept de mens nadat hij gezondigd heeft. Want na de zonde van Adam en Eva zoekt GOD hen op. In dit roepen van GOD schenkt de HEERE hen Zijn belofte, de zogenaamde moederbelofte. Deze moederbelofte krijgt een vervolg in GODS belofte aan Abraham. De HEERE belooft hem een groot nageslacht en het land Kanaän. Bovendien zullen in zijn nageslacht alle volken gezegend worden en bovenal GODS kinderen want Abraham is de vader der gelovigen. Zo zijn gelovigen alleen rechtvaardig in GODS genadige belofte in JEZUS CHRISTUS.

Aan ons zoeken naar GOD gaat altijd GODS zoeken naar ons vooraf! Iemand zei: “GOD zoekt de ziel eerst, eer hij zoeken kon; de ziel die GOD zoekt, is door Hem gevonden!” Reeds in Gn.3 openbaart de HEERE Zijn genade in Zijn Zoon JEZUS CHRISTUS voor in zonde gevallen mensenkinderen. Want het Zaad van de vrouw is CHRISTUS, en het zaad van de slang is de duivel. Wie de eerste drie hoofdstukken van Genesis schraapt en loochent, loochent de verlossing in CHRISTUS en staat alleen op die dag waarin hij onmogelijk alleen kan staan. GODS belofte zet zich voort in het nageslacht van de aartsvaders hoewel tegen hoop op hoop, ja, in alle gelovigen in CHRISTUS JEZUS tot in eeuwig-

BIJBELSTUDIE INLEIDING GENESIS

heid. Zie Gn.3:9, 15; Gn.12:2-3; Gn.15:6; Gn.17:6-8; Gn.18:18; Gn.22:17-18; Gn.26:3-4; Gn.28:13-14; R.4:3; G.3:6; en H.11:13, 16, 39-40.

Het nageslacht.

Een belangrijk thema is het begrip nageslacht of zaad. We hebben reeds opgemerkt dat de HEERE na de zondeval van de mens aan Adam en Eva en aan hun nageslacht belooft dat het Zaad van de vrouw (CHRISTUS) het zaad van de slang (de duivel) zou vermorzelen. En dat heeft CHRISTUS gedaan door te lijden en te sterven aan het kruis van Golgotha. We noemden al eerder teksten waarin de HEERE deze moederbelofte uit Gn.3 beloofde aan Noach en zijn nageslacht, aan Abraham en zijn nageslacht. Ja, dat in het zaad van Abraham alle geslachten der aarde gezegend zullen worden. Dat geeft een stimulans voor de zending aan alle volken die nog nooit gehoord hebben van het heil in CHRISTUS. CHRISTUS JEZUS is het Zaad van Abraham. CHRISTUS JEZUS is ook het Zaad van de vrouw Die het slangenzaad heeft vermorzeld. Zie J.12:31; R.16:20; H.2:14; en 1J.3:8.

Het verbond.

Een belangrijk thema is de notie van het verbond. GOD heeft de mens na zijn zondeval niet in de steek gelaten hoewel dat recht geweest zou zijn door zijn opstand tegen zijn Schepper. Hij treedt echter met hem in een verbondsrelatie. Er is in Genesis sprake van drie soorten verbond: een werkverbond dat verbroken is; een natuurverbond; en het genadeverbond.

Het werkverbond zien we in Gn.2 waarin GOD aan de mens een proefgebod geeft: dat Hij belooft aan de mens dat hij als hij niet van de boom eet waarvan GOD gezegd had dat hij daarvan niet mocht eten dan het eeuwige leven ontvangt. Helaas is de mens ongehoorzaam geweest en is dit verbond dus verbroken. Nooit kan een mens door middel van zijn werken GOD behagen of in een verzoende betrekking met zijn GOD komen. De verhouding Wet en Evangelie is een zeer belangrijke notie door heel de Schrift heen. Wie tussen deze twee begrippen het juiste onderscheid niet weet, komt op een dwaalspoor. Helaas heeft dat in de Kerk veel scheiding teweeg gebracht.

Het natuurverbond zien we na de zondvloed in Gn.8-9 waarin GOD aan Noach en aan de hele wereld, gelovigen en ongelovigen, belooft dat Hij de aarde niet meer zal verdoen door een water-vloed maar dat de seizoenen op aarde niet zullen ophouden. Al is de opbrengst in die seizoenen ongelijk verdeeld door de zondige begeerte van mensen en kolonisten. We hebben er een taak in.

Het verbond van GOD met Abraham en zijn nageslacht is het genadeverbond en als het ware een voorloper van dat verbond dat GOD met de kinderen Israëls opricht op de Sinaï en in CHRISTUS JEZUS met heel Zijn Kerk. Het bijzondere van dit genadeverbond is het woord "genade". Want het genadeverbond is volstrekt eenzijdig. Alleen GOD sluit dat verbond en niet de mens. De mens wordt geheel en al uitgeschakeld. GOD belooft trouw. In dit verbond werkt GOD Zijn verlossing in CHRISTUS uit voor alle gelovigen. Zie Gn.15:12-18a.

Abraham.

Genesis richt onze focus op aartsvader Abraham en zijn nageslacht. Hij heeft een bijzondere plaats in de heilsgeschiedenis waarvan dit Bijbelboek spreekt. Dat is geen verdienste van Abraham geweest maar alleen genade van GOD. Dit Bijbelboek verzwijgt de zonde en ongerechtigheid van Abraham en zijn nageslacht dat zij andere goden gediend hebben bepaald niet. Hier schittert alleen GODS trouw en genade. Tegelijk is Abraham de vader der gelovigen zeker in het Nieuwe Testament waarover we al eerder schreven. Zie Joz.24:2.

Jozef.

Een bijzondere plaats in Genesis nemen de uitgebreid beschreven geschiedenissen van Jozef in, terwijl Juda toch de drager is van de eerstgeboortezegen van Jakob. Maar Jozef vervult een bijzondere rol in de vervulling van GODS beloften, zowel in zijn vernedering als ook in zijn verhoging. Daarin is hij een type van de vernedering en verhoging van CHRISTUS. Dwars door allerlei onmogelijkheden volvoert GOD Zijn raad. Niet alleen als middel om Israël in de hongersnood in het leven te houden maar ook om Zijn beloften te vervullen met het oog op CHRISTUS. Zie Gn.49:8; Gn.50:20; G.3:14, 16.

De inhoud van Genesis.

We omschrijven de inhoud van Genesis per hoofdstuk. Er liggen voor ons geestelijke lessen in, die nog duidelijker worden wanneer we deze hoofdstukken vers voor vers bespreken zullen.

BIJBELSTUDIE INLEIDING GENESIS

a. De schepping van de hemel en de aarde (Gn.1:1-2:3).

In Gn.1 vinden we de echte geschiedenis van de schepping van hemel en aarde, ontdaan van allerlei soort van evolutiedenken. Vanzelfsprekend kunnen we deze zaken alleen door het geloof verstaan. We vinden hier het eeuwig welbehagen GODS waardoor Hij hemel en aarde tot aanzijn geroepen heeft, inclusief de mens. Hij had dat niet hoeven te doen maar het was Zijn eeuwige verlossingsplan tot zaligheid van mensenkinderen die in CHRISTUS JEZUS geloven, zie Gn.1:31a.

Het oude versje luidt:

“Op de eerste dag schiep GOD het licht;
Op de tweede dag heeft Hij de dampkring ingericht;
Op de derde dag schiep GOD gras, kruid en bomen;
Op de vierde dag deed Hij de hemellichten komen;
Op de vijfde dag zijn vis en vogels voortgebracht;
Op de zesde dag schiep GOD al het vee en het menselijk geslacht;
En de zevende dag heiligde GOD tot een rustdag.”

Vanzelfsprekend komen we daarop later terug. Daarbij is het opvallend dat na elke scheppingsdag staat: Toen was het avond geweest en het was morgen geweest. Tenminste bij de eerste zes dagen. Die waren door GOD voltooid. Dat staat echter niet bij de zevende dag. Die zal eerst dan voltooid zijn wanneer GOD zal zijn alles en in allen op de dag van CHRISTUS' wederkomst. Dat is zeer opmerkelijk! De schepping roept om de voltooide schepping!

In Gn.2:1-3 vinden we de schepping van hemel en aarde omschreven, met dien verstande dat hier over de zevende dag gesproken wordt waarop God van Zijn scheppingswerk rustte en deze dag heiligde. Opmerkelijk is dat het vierde gebod in Ex.20:8-11 herinnert aan de rustdag die God reeds hier heeft ingesteld. Met andere woorden voeren de Tien Geboden ons terug naar de schepping! Wie de schepping door GOD in Gn.1-2 loochent, loochent daarmee ook de Tien Geboden op de Sinaï. In wezen is dit reeds een vorm van antisemitisme omdat deze gedachte het fundament van het volksbestaan van Israël nietig verklaart. We mogen Gn.2:1-3 verstaan als een nadere bijzonderheid bij Gn.1 en niet als een tweede scheppingsverhaal, los van het eerste in het vorige hoofdstuk. Zie Gn.2:3a.

b. Het begin van de mensheid (Gn.2:4-11:26).

In Gn.2:4-25 worden de schijnwerpers van Gods openbaring gericht op de mens. God geeft hem een plaats ter woning, de Hof van Eden in het stroomgebied van Eufraat en Tigris, het zogeheten Tweestromenland. Die hof moest Adam bebouwen en bewaren. Van alle bomen in de Hof mocht hij vrij eten behalve van één boom, die van kennis van goed en van kwaad. Als hij daarvan at, zou hij sterven, en met hem heel zijn geslacht, dus alle mensen. Adam - zo heet de eerste mens omdat hij uit de rode aarde geformeerd is door GOD - geeft de dieren hun (soort)namen. Hijzelf had geen partner zoals de dieren. Toen heeft GOD op Adam een diepe slaap gebracht en Hij formeerde een vrouw uit de rib van Adam en bracht haar tot Adam; hij noemde haar manninne. GOD was als het ware de ambtenaar van de burgerlijke stand en Adam en zijn vrouw Eva hoefden hun handtekening niet eens te zetten. Hun huwelijk ging alleen van GOD uit.

Waarom is Eva uit een rib van Adam gemaakt? Volgens Matthew Henry: “niet uit zijn hoofd om hem te overtreffen; niet uit zijn voeten om door hem vertreden te worden; maar uit zijn zijde om zijns gelijke te wezen; onder zijn arm om door hem beschermd te worden; en nabij zijn hart om door hem bemind te worden.” Zie Gn.2:25.

Waarom is Eva uit een rib van Adam gemaakt? Volgens Matthew Henry: “niet uit zijn hoofd om hem te overtreffen; niet uit zijn voeten om door hem vertreden te worden; maar uit zijn zijde om zijns gelijke te wezen; onder zijn arm om door hem beschermd te worden; en nabij zijn hart om door hem bemind te worden.” Zie Gn.2:25.

Gn.3 bericht dat deze toestand helaas niet zo gebleven is. Zowel Eva als Adam waren GOD ongehoorzaam want ze aten van de verboden boom en vielen in zonden door eigen moedwil en door het ingeven van de slang waarin de duivel was gevaren. Ze probeerden elkaar de schuld te geven maar tevergeefs. Zo ontvingen Adam en Eva straf. Ze werden uit de Hof van Eden verdreven de boze wereld in met een rebels en van GOD afkerig hart. Toch bleef GOD hun GOD want Hij gaf hen de belofte mee dat er iemand zou komen Die hen van de duivel en van zichzelf verlossen zou. En we weten Wie dat is: CHRISTUS. Heel het Oude Testament door tot op het kruis is de duivel voortdurend bezig geweest om die Goddelijke verlossing tegen te houden. Het is hem niet gelukt. Want CHRISTUS heeft het volbracht. Zie Gn.3:15.

BIJBELSTUDIE INLEIDING GENESIS

Gn.4 vertelt dat Adam en Eva kinderen krijgen: twee jongens, Kaïn en Abel. Maar een onreine brengt geen reine kinderen voort. Abel vreesde en diende GOD met zijn hart. Kaïn diende GOD wel maar niet met zijn hart. Dat bleek toen zij beiden offerden. Abel offerde met zijn hart: een lam uit zijn eigen kudde. Kaïn offerde uit plicht: van het land. Ondanks GOD Kaïn waarschuwde, haatte hij zijn broer Abel omdat Abel vroom was. Ten slotte sloeg Kaïn hem dood. GOD riep hem ter verantwoording maar hij bekeerde zich niet. Zo was Kaïn zwervende en dolende op de aarde. Wat een verdriet zal het voor vader Adam en moeder Eva geweest zijn toen zij 's avonds op die vreselijke dag hun twee jongens niet aantreffen. Ze gingen kijken in het veld. En ze vonden ... Abel dood en zijn moordenaar Kaïn ... weg.

Dit vierde hoofdstuk gaat verder met het geslacht van Kaïn. Hij trouwt waarschijnlijk met zijn zuster – vrouwen worden doorgaans niet in een geslachtsregister opgenomen al lezen we wel dat de voorvaders zonen en dochters gewonnen. Ze gaan in een stad wonen die ze zelf bouwen. En zo gaat het verder: Henoeh, Hirad, Mechujaël, Methusaël, Lamech die twee vrouwen, Ada en Zilla, had en zijn wraaklied zong. Er groeit een geslacht van uitvinders op: Jabal (tentenmaker), Jubal (muziek-instrumenten) en Tubal-Kaïn (smid). Adam en Eva worden getroost met de geboorte van hun zoon Seth en hun kleinkind Enos. Zie Gn.4:26b.

Gn.5 bevat het geslachtsregister van Adam tot Noach. We volgen de lijn: Adam, Seth, Enos, Kenan, Mahalal-el, Jered, Henoeh, Methusalach, Lamech, Noach. Er zijn de volgende opmerkingen bij dit geslachtsregister: Adam en Eva krijgen kinderen niet naar GODS beeld en gelijkenis maar naar Adams beeld en gelijkenis! Adam moet Lamech nog gekend hebben want hij leefde nog 56 jaar na diens geboorte. Alleen van Henoeh staat geschreven dat hij wandelde met GOD en dat GOD hem al op jonge leeftijd (365 jaar; een uitzondering!) wegnam om zich niet te verontreinigen met de goddeloosheid van die tijd. De reden daarvoor is naast GODS welbehagen dat Henoeh uit genade met GOD wandelde. De apostel Judas spreekt over hem. Methusalach die 969 jaar oud is geworden, leefde nog toen GOD de zondvloed over de aarde deed komen wanneer we de geslachtslijn volgen. Hij kwam er in om want hij was niet in de ark ondanks dat hij de opa van Noach was! Lamech, een naam die ook in de geslachtslijn van Kaïn voorkomt, werd getroost met de geboorte van Noach. Zie Gn.5:31b.

Gn.6 vertelt over belangrijke zaken. Waarschijnlijk moeten we onder “GODS zonen” het geslacht van Seth verstaan. Zij trouwen met de “dochters van de mensen” waaronder we het geslacht van Kaïn verstaan. Deze vermenging heeft een funeste invloed op hun nageslacht. Daardoor worden zonde en goddeloosheid zo hemelhoog dat GOD de mensen wil verdelgen middels een zondvloed die alle leven op aarde vernietigt. Er is slechts één uitzondering: Noach en zijn geslacht. Hem kiest GOD uit om een ark te bouwen waarin zijn vrouw, kinderen en aangetrouwde kinderen, reine en onreine dieren beschutting zullen vinden ten tijde van de zondvloed. Noach en zijn vrouw. Sem, Cham en Jafeth, hun zonen met hun vrouwen. Zeven paar reine dieren naar hun aard. Twee paar onreine dieren naar hun aard. Over de ark met zijn precies omschreven afmetingen heeft Noach 120 jaren gebouwd. En elke hamerslag predikte het Evangelie aan alle mensen in Noachs tijd dat er alleen redding is in de ark wanneer GOD de zondvloed deed komen. Zie Gn.6:8.

Gn.7 beschrijft het vreselijke van de zondvloed die de mensen zelf vanwege hun schuld tegenover GOD over zich heen gehaald hebben waarin helaas ook de dieren deelden. Opmerkelijk is dat GOD Zelf de deur van de ark sluit en later opent. Niemand kan er meer in. En niemand kan er meer uit. Allen in de ark zijn door genade volkomen veilig. Allen buiten de ark komen om. Zie Gn. 7:16b.

Gn.8 vermeldt dat de wateren van de zondvloed na 150 dagen een einde nemen. De ark komt vast te zitten op de bergen van Ararat. Noach wil weten hoe het er op aarde uit ziet. Na een raaf en een duif komt ten slotte de duif die hij via een venster uit de ark uit laat terug met een afgebroken olijfbblad. Na nog 7 dagen wachten keert de duif niet terug. Dan spreekt GOD tot Noach om uit de ark te gaan met zijn vrouw, zijn zonen en schoondochters en de dieren. Noach offert de HEERE een offer van reine dieren en rein gevogelte. En de HEERE belooft dat Hij voortaan de aardbodem niet meer zal vervloeken middels een zondvloed ondanks de zonde van de mensen. Zie Gn.8:22.

Gn.9 zegt dat GOD een verbond sluit met Noach en zijn zonen, het zogenaamde Noachietisch verbond; een natuurverbond. Als teken daarvan geeft GOD de regenboog. Cham, één van Noachs zonen, ziet de naaktheid van zijn vader wanneer hij dronken is van wijn en bespot hem. De andere zonen, Sem en Jafeth, bedekken hun vader met een kleed. Zie Gn.9:13a.

In Gn.10 wordt de zogenaamde volkerentafel genoemd. Deze bevat de namen van het nakome-

BIJBELSTUDIE INLEIDING GENESIS

lingschap van Noachs zonen en waar ze zijn gaan wonen. Allerlei namen van landen die veelal naar hun stamvader genoemd worden en volken komen later in de Bijbel terug. Maar het refrein van zonde en ongerechtigheid is wel hetzelfde wanneer we over deze namen dieper nadenken. Zie Gn. 10:32.

Uit Gn.11:1-25 blijkt dat er in die eerste tijd één taal en één spraak was. Na de hoogmoedige en zondige bouw van de toren van Babel verandert dat. Toen heeft GOD de spraak van de volken verward waardoor de torenbouw werd gestaakt. Later herstelt de HEILIGE GEEST deze spraakverwarring op de Pinksterdag in Act.2. Tevens wordt het nakomelingschap van Sem, de zoon van Noach, met welk geslacht GOD bemoeienis heeft apart vermeld. Via Sem, Arfachsad, Selah, Heber, Peleg, Rehu, Serug, Nahor, en Terah zet de geslachtslijn zich voort. Het blijkt dat deze mensen in de lijn van Sem minder oud zijn geworden dan de mensen, genoemd in Gn.5. Zie Gn.11:25b.

c. De aartsvaders in het beloofde land (Gn.11: 27-37:1).

Gn.11:27-32 behandelt het nakomelingschap van Terah, die in Ur der Chaldeëen woont, in een heidens land waar de favoriete afgod, de maangod Sin, wordt gediend. Hij krijgt drie zonen: Abram, Nahor en Haran. Na het sterven van Haran trouwen Abram en Nahor; Abram

met Saraï die onvruchtbaar is en Nahor met Milka een dochter van Haran (hij trouwt dus met zijn nicht!). Terah besluit weg te trekken uit Ur om te gaan naar Kanaän (heeft hij GODS stem gehoord?) maar komt niet verder dan de plaats Haran waar hij gaat wonen en ook sterft. Wellicht is Terah een voorbeeld van een mens die op de goede weg begint maar niet voleindigt. Zie Gn.11:32b.

Gn.12 vertelt dat GOD uit het geslacht der Semieten Zijn genadeverbond gaat voortzetten, nu niet met de mensheid maar met één persoon, aartsvader Abram genaamd, de zoon van Terah. Uit het voorgaande blijkt dat Abram behoort heeft tot het heidendom in het Tweestromenland dat alleen de HEERE hem geroepen heeft en dat hij 75 jaar oud uit Haran wegging naar Kanaän. En Abram ging in het geloof, niet wetende waar hij komen zou (H.11:8). Saraï volgde hem alsmede Lot, Abrams neef, de zoon van Haran. Het eerste wat Abram doet in Kanaän is een altaar bouwen voor de HEERE in de buurt bij Sichem en het eikenbos More. Later bouwt Abram de HEERE weer een altaar wanneer hij verder trekt en naar het Zuiden reist. Overigens gaat het wonen in Kanaän voor Abram met moeite gepaard want er komt hongersnood. Abram besluit naar Egypte te trekken, de korenschuur in die tijd. Alleen is hij bang dat hij gedood wordt in verband met Saraï, een mooie vrouw en Abrams halfzuster; dus ook familie! Daarom raadt hij haar aan te zeggen dat zij zijn zuster is. De list lijkt gelukt want Saraï wordt opgenomen in de harem van Faraö. Maar GOD is er ook nog. Hij plaagt Faraö vanwege Saraï. De list van Abram wordt ontdekt. En ze moeten uit Egypte weg. Hun geschenken uit Egypte mogen ze houden. Zie Gn.12:2b.

Gn.13 vermeldt dat er opnieuw een dissonant opkomt in het leven van Abram bij het wonen in Kanaän. Er komt onenigheid tussen de herders van Lot en die van Abram. Hoewel Abram de eerste rechten heeft, gunt hij Lot de eerste keus. Gaat Lot naar links gaat Abram naar rechts en omgekeerd. Lot kiest wat voor het gezicht het mooiste lijkt en kiest voor het Oosten, voor Sodom en Gomorra, hoewel de mannen van Sodom boos waren en grote zondaars tegen de HEERE. Abram gaat naar het Westen hoewel voor het oog minder welvarend maar wordt door de HEERE getroost bij de eikenbossen van Mamre, bij Hebron. Zie Gn.13:18b.

In Gn.14 wordt Abram ongewild betrokken bij de opstand van vijf koningen waaronder de koning van Sodom waar Lot woont tegen vier koningen waaronder Amrafel waarschijnlijk dezelfde als Hamurabi. Het loopt voor deze vijf koningen slecht af. Ze worden overwonnen. De overwinnaars nemen Lot en zijn bezit mee. Dit krijgt Abram te horen. Hij besluit deze vier koningen te achtervolgen met driehonderd en achttien mannen en verslaat hen. Ze bevrijden Lot. De koning van Sodom wil Abram belonen maar Abram weigert een beloning voor zichzelf te nemen maar wordt gezegend door Melchizedek, koning van Salem en priester van de allerhoogste God (H.7). Zie Gn.14:18.

In Gn.15 bevestigt GOD Zijn genadeverbond aan Abram en zijn nakomelingschap via de in het Midden-Oosten gebruikelijke verbondssluiting. Beide verbondspartners moesten via door midden gedeelde offerdieren een bloedstraat maken waartussen ze doorgingen. Daarbij was de symboliek dat indien één van deze partners de verplichtingen van dat verbond verbrak hij net als die offerdieren gedood zou worden (Jr.34:17-20). Maar nu is dit het bijzondere dat alleen GOD door de bloedstraat gaat maar Abram niet; hij is in slaap gevallen. GOD zweert trouw aan Abram en niet A-

BIJBELSTUDIE INLEIDING GENESIS

bram aan GOD. Dit verbond is een genadeverbond! En dit verbond bevestigt CHRISTUS op Golgotha voor zondaren. Het offer bevestigt dit verbond. Zie Gn.15:6.

Gn.16 is niet zo verheffend voor Abram en Saraï. Ze hebben er moeite mee dat hun huwelijk nu Abram al vijf en tachtig jaren is geworden kinderloos gebleven is. Daarom nemen ze hun toevlucht tot wat gebruikelijk is in het Midden-Oosten in die tijd. Saraï heeft namelijk een Egyptische slavin, Hagar, die ze Abram aanbiedt als bijvrouw. Hij verwekt bij haar een kind, een zoon, Ismaël. En naar het gebruik is deze zoon de zoon van Abram en Saraï. Maar deze gewoonte hoewel gebruikelijk is niet uit GOD! Er komt ruzie tussen Saraï en Hagar. Want Hagar veracht Saraï die kennelijk niet zwanger kan worden. Hagar wordt daarom door Saraï vernederd en zij vlucht de woestijn in. En daar verschijnt de Engel des HEEREN aan haar bij Lachai-Roï, geeft haar een belofte mee voor haar ongebooren zoon en beveelt haar terug te keren naar Saraï en zich te vernederen onder haar hand. Dat doet zij. Zie Gn.16:13.

In Gn.17 is Abram negen en negentig jaren oud; het is dus dertien jaar nadat Ismaël geboren is. GOD vernieuwt Zijn verbond met Abram en zijn nakomelingschap en geeft hem een nieuwe naam: Abraham, vader van menigte der volken. Ook Saraï krijgt een nieuwe naam: Sara, die in het Hebreeuws met een ס geschreven wordt: Sarah. Als teken stelt GOD de besnijdenis in voor al wat mannelijk is, zowel de zoon van acht dagen, de ingeborenen van het huis, de gekochten met geld; en ja, ook Abraham en Ismaël. En wie niet besneden is, zal worden uitgeroeid omdat hij GODS verbond heeft verbroken. Bij de besnijdenis wordt een stukje van de voorhuid in de voortzetting dus van het geslacht weggesneden. De besnijdenis is een onmisbaar kenmerk voor Israël zonder welk teken de kinderen Israëls geen volk van GOD kunnen zijn. Opmerkelijk is dat ook Ismaël is besneden. Ook moslims worden in navolging van Ismaël dus besneden. Later heeft CHRISTUS in het Nieuwe Testament dit bloedige teken vervangen door het onbloedige teken van de Heilige Doop en dat voor jongens **en** meisjes. Zie Gn.17:7.

In Gn.18 verschijnt de HEERE aan Abraham aan de eikenbossen van Mamre in menselijke gestalte samen met twee engelen. Abraham bewijst hen de gebruikelijke gastvrijheid. Tegelijk kondigt de HEERE aan dat Abraham en zijn vrouw Sara volgend jaar een zoon zullen hebben die uit hen geboren zal worden. Daar lacht Sara om al ontkent ze dit wanneer de HEERE haar berispt. Abraham ontkent het niet! Ook kondigt de HEERE de verwoesting van Sodom en Gomorra aan, plaatsen waar Lot en zijn familie wonen. Abraham doet een ontroerend gebed voor deze zondige steden. De HEERE belooft dat Hij deze plaatsen zal sparen indien er 10 rechtvaardigen zullen worden gevonden. Zie Gn. 18:14a.

Gn.19 meldt dat deze 10 rechtvaardigen in Sodom en Gomorra helaas niet gevonden worden. Zo is de verwoesting van die plaatsen definitief. Ze zullen door vuur worden vernietigd. Maar de HEERE spaart Lot, zijn twee dochters en zijn vrouw wel. Helaas kijkt zijn vrouw bij de verwoesting om en wordt een zoutpilaar. En zijn twee schoonzons denken dat het zo'n vaart niet zal lopen en gaan met Lot niet mee. Zo gaat Lot in Zoar wonen in een spelonk ver van de bewoonde wereld. Maar Lot komt er achter dat de zonde ook in die spelonk is; in zijn eigen hart. Zijn twee dochters hebben sexuele gemeenschap met hun vader die ze dronken hebben gevoerd met de bedoeling om nageslacht te ontvangen. Zo zijn uit deze bloedschande Moab en Ammon geboren; twee volken van wie Israël in later tijd veel last heeft ondervonden. Zie Gn.19:26.

In Gn.20 neemt Abraham met zijn huisgezin, wellicht door hongersnood gedreven, de toevlucht tot Gerar in het Filistijnse land bij koning Abimelech; maar zonder de HEERE. En net als in Gn. 12 moet Sara zeggen dat zij Abrahams zuster is en niet zijn vrouw. Kennelijk is Abraham zo door angst overmand dat hij zich deze gebeurtenis in Egypte niet herinnert of niet wil herinneren. Abimelech neemt haar op in zijn harem maar raakt haar niet aan. Maar GOD grijpt in en maakt Abimelech ziek (in zijn geslachtsorgaan). GOD bemoeit zich dus ook met heidenen! Hij maakt Abimelech duidelijk dat Sara Abrahams vrouw is. Abraham zal voor hem bidden en hij zal genezen. Zo wendt de HEERE het gevaar voor Abraham en Sara af. Zie Gn.20:17.

In Gn.21 wordt Izak geboren uit Sara terwijl Abraham 100 jaren oud is. Op de dag echter dat Izak gespeend wordt, dat wil zeggen: niet meer op borstvoeding is aangewezen, spot de sterke Ismaël met de zwakke Izak. Daarop besluit Sara haar slavin Hagar met diens zoon weg te zenden. Abraham is het er niet mee eens maar voert toch dit besluit uit. Toch heeft dit alles een diepere bedoeling waarop G.4:20-31 wijst. Hagar denkt samen met haar zoon in de woestijn te sterven maar GOD redt hen, opent hun ogen voor een waterput en zo wordt Ismaël de vader van de Ismaëlieten. Of mis-

BIJBELSTUDIE INLEIDING GENESIS

schien de stamvader van de moslims? Abraham nestelt zich in het land van Abimelech en ze sluiten met elkaar een verbond. Zie Gn.21:33.

In Gn.22, een aangrijpend hoofdstuk, vinden we het liefdegebod van GOD aan Abraham om zijn eniggeboren zoon Izak aan de HEERE te offeren. Het wonder van genade gebeurt dat Abraham hier gehoor aan geeft. We hebben geen flauwe voorstelling wat er door hem is heengegaan of door Sara maar het geloof is groot dat GOD in hun hart gelegd heeft. Dit offer moet gebeuren in het land Moria vlak bij het latere Jeruzalem. Maar GOD heeft in Zijn genade voorzien. Want op het moment van het offer voorziet GOD Zich een ram in de struiken verward. Dat dier moet Abraham offeren in plaats van zijn zoon. Het is een heenwijzing naar het offer dat CHRISTUS, Gods eniggeboren Zoon, zal brengen op Golgotha vlak bij Jeruzalem. Zie Gn.22:14b.

In Gn.23 sterft Sara in de leeftijd van 127 jaren te Kiriath-Arba, dat is Hebron, in het land Kanaän. Abraham koopt tegen een zeer grote prijs een stuk land van de zonen Heths, de spelonk van Machpela bij Hebron tot erfbegraafplaats. Daar begroef Abraham zijn huisvrouw Sara. Het is de enige grond in Kanaän die Abraham zijn eigendom kan noemen. Zie Gn.23:19.

Gn.24 vertelt dat Izak na de dood van zijn moeder bedroefd is; hetgeen we ons goed kunnen voorstellen. Abraham stuurt zijn knecht erop uit om in het Tweestromenland een vrouw te zoeken voor Izak zijn zoon. Hij vindt haar in de persoon van Rebekka de dochter van Bethuël in de verte familie van Abraham. Haar broer is Laban van wie we nog meer zullen horen. We horen hier hoe alles in zijn werk gaat eer het tot een huwelijksluiting komt. Terwijl Izak aan het bidden is, komt de stoet van kamelen eraan met de knecht van Abraham en Rebekka, de bruid voor Izak. Zie Gn. 24: 67.

Gn.25 vermeldt het verdere nakomelingschap van Abraham die met Ketura trouwt. Ook Abraham sterft 175 jaren oud en wordt begraven in de spelonk van Machpela. Ook wordt het nakomelingschap van Ismaël van twaalf zonen vermeld. Ismaël wordt 137 jaren oud. Uit Izak en Rebekka worden twee zonen geboren, tweelingen Ezau en Jakob. Een groot verschil tussen die twee. Ezau moet het van zijn kracht hebben en Jakob van zijn slimheid. Ezau is een veldman en Jakob een oprecht man. Izak heeft Ezau lief en Rebekka Jakob. Wanneer Ezau hongerig van de jacht thuiskomt, verkoopt hij aan Jakob zijn eerstgeboorte maar heeft er later veel spijt van. Zie Gn.25:34.

Gn.26-27 melden dat Izak een bepaalde vriendschap sluit met Abimelech in Gerar en aldaar woont. De geschiedenis herhaalt zich. Want Izak zegt dat Rebekka zijn zuster is. Abimelech komt er echter achter. Ondanks het getwist tussen de herders van Abimelech en de herders van Izak maakt GOD ruimte bij Rehoboth en sluit Izak een verbond met Abimelech. Het hoofdstuk eindigt met het huwelijk van Ezau met twee Kanaänietische meisjes tegen de wil van zijn ouders! Zie Gn.26:35. Heel aangrijpend is dat in Gn.27 Jakob zijn oude, bijna blinde vader bedriegt door vòòr Ezau de eerstgeboortezegen te ontvangen uit de hand van Izak. Zijn moeder is bij het bedrog betrokken en zijn broer Ezau heeft zijn eerstgeboorte verkocht. Maar toch was Izak bijna blind en dacht al gauw te zullen sterven. Maar Jakob had het net als Rebekka aan de HEERE moeten overlaten. Wanneer Ezau dit bedrog van Jakob verneemt, wil hij hem doden maar wacht op het overlijden van zijn vader. Rebekka stuurt daarop Jakob weg naar haar broer Laban, Jakobs oom in Mesopotamië. Zie Gn.27: 22b.

Gn.28-32 vermelden dat Jakob naar Mesopotamië reist. Ezau gaat dwars tegen zijn vader in door boven zijn andere vrouwen een dochter van Ismaël tot vrouw te nemen. Dat doet Ezau met opzet om zijn vader te verdrieten. Op zijn reis naar het Tweestromenland komt Jakob bij Beth-El waar hij droomt en waar de HEERE hem vertroost door in een droom aan hem te verschijnen. Jakob belooft dat hij als hij veilig mag terugkomen de HEERE de tienden te geven van al zijn bezit dat God hem geeft. Al duurt de vervulling van die belofte nog een hele tijd! Zie Gn.28:15b.

Gn.29-31 bevatten de wederwaardigheden van Jakob bij zijn oom Laban. Laban heeft twee dochters; de oudste heet Lea en de jongste Rachel. Jakob heeft Rachel lief en wil met haar trouwen. Laban zegt: dat is goed maar dat moet je ook voor mij werken. Jakob dient bij Laban zeven jaar voor Rachel. Maar Laban bedriegt de bedrieger. Want hij geeft aan Jakob in de huwelijksnacht zijn oudste dochter Lea. Wanneer Jakob dat bedrog ontdekt, stuurt Laban hem met een kluitje in het riet en kan hij Laban voor Rachel nog eens zeven jaar dienen. Later werkt Jakob bij Laban voor loon en kudden vee al verandert Laban het loon van Jakob verschillende malen. Toch weet Jakob via slinkse streken zijn kudden uit te breiden.

In elk geval heeft Laban aan Jakob een goedkope kracht; temeer daar hij merkt dat de HEERE Jakob zegent. Hoewel Rachel voor Jakob favoriet is, krijgt hij bij Lea kinderen; vier zonen: Ruben, Simeon, Levi, Juda maar bij Rachel niet. Naar Oosterse gewoonte geeft Rachel Jakob haar slavin Bilha.

BIJBELSTUDIE INLEIDING GENESIS

Als deze zonen krijgt, Dan en Nafthali, worden deze op haar naam bijgeschreven. Lea geeft aan Jakob ook haar slavin, namelijk Zilpa, en ook deze baart twee zonen, Gad en Aser; deze worden ook op naam van Lea bijgeschreven. Toch baart Lea later aan Jakob nog twee zonen, Issaschar en Zebulon. Ook Rachel baart ten slotte een zoon al is de bevalling moeilijk, Jozef.

Zo heeft Jakob elf zonen gekregen bij vier verschillende vrouwen: Ruben, Simeon, Levi, Juda, Dan, Nafthali, Gad, Aser, Issaschar, Zebulon en Jozef. Op zijn sterfbed is Jakob het echter met GOD eens dat Hij hem Lea gegeven heeft tot vrouw (Gn.49:31b). Toch worden de verhouding van Jakob met Laban langzaam moeilijker en hij vertrekt met zijn vrouwen, kinderen en bezit naar Kanaän zonder het aan Laban te zeggen. Die achterhaalt hem en ze verzoenen zich met elkaar. Zie Gn.31:33b.

In Gn.32 is Jakob op de grens van Kanaän en moet de Jabbok over. Hoewel engelen GODS hem ontmoetten, is hij bang vooral wanneer hij hoort dat Ezau hem tegemoet trekt met 400 mannen. Hij besluit een deel van zijn bezit als geschenk aan Ezau aan te bieden om vervolgens over de Jabbok te trekken. Overigens gaat Jakob daar alleen over nadat hij zijn familie en bezit in drie delen had verdeeld in de hoop zijn broer Ezau te kunnen verzoenen. Wanneer Jakob alleen achterblijft in de nacht komt iemand hem tegemoet en worstelt met hem. Het blijkt de HEERE te zijn Die met Jakob afrekening houdt. Maar Jakob blijft worstelen met Hem en op het moment dat hij verliest, overwint hij want hij laat Hem niet gaan tenzij de HEERE hem zegent. Zijn naam wordt veranderd in Israël, strijder GODS, nadat in de worsteling zijn heupspier verlamd is (Gn.32:28). Dat is Pniël, GODS aangezicht. Jakob komt verzoend met GOD Kanaän binnen als overwinnaar, ja, maar als een hinkende overwinnaar. Zie Gn.32:31.

Gn.33-37:1 vermelden de volgende gebeurtenissen. Jakob ontmoet Ezau en verzoent zich met zijn broer. Ezau heeft veel maar Jakob heeft alles want de HEERE is zijn Deel. Op het voorstel van Ezau om met hem mee te gaan naar Seir gaat Jakob niet in. Jakob reist naar Sukkoth en vestigt zich in de buurt bij Sichem. Zie Gn.33:20. Overigens is Gn.34 een zwarte bladzijde. Hoewel de inwoners van Sichem Jakob en zijn geslacht gunstig gezind zijn, gebeurt er iets ergs. Jakobs dochter Dina wordt verkracht door Sichem, de kroonprins. Dat nemen Simeon en Levi niet. Maar onder een schijn van een verbond waarin de mannen van de plaats Sichem zich moeten laten besnijden, moorden ze de hele stad uit, plunderen hun bezit en verkopen vrouwen en kleine kinderen.

In Gn.35 lost Jakob zijn belofte aan GOD in door naar Beth-El te gaan en aldaar de HEERE een altaar te bouwen. GOD vernieuwt het verbond. Rachel is voor de tweede maal in verwachting maar heeft het heel moeilijk. Ze krijgt een kind die ze Ben-oni noemt, zoon van mijn smart, en sterft bij de bevalling. Jakob noemt deze twaalfde zoon echter Benjamin, zoon van mijn geluk. Hij begraaft Rachel op de weg naar Efrath bij Bethlehem. Ruben pleegt bloedschande met Bilha. Jakob en Ezau begraven vader Izak die 180 jaren oud werd. Zie Gn.35:15. In Gn.36 krijgen we inzicht in het geslachtsregister van Ezau of Edom. Zie Gn.36:1. Gn.37:1 gaat over het wonen van Jakob in het land Kanaän en is het begin van de geschiedenis van Jozef.

d. De geschiedenis van Jozef en zijn broers (Gn.37:2-50:26).

Gn.37:2-36 vertelt hoe vader Jakob boven zijn andere zonen een voorkeur heeft voor Jozef, de zoon van Rachel. Wat zijn broers verkeerd doen, vertelt Jozef door aan zijn vader. Dat Jakob Jozef voortrok, blijkt uit het veelkleurige kleeid dat hij hem had gegeven. Daarbij droomt Jozef bijzondere dromen die erop neerkomen dat Jozef de voornaamste is boven zijn broers en zijn vader. Jozefs broers kunnen hem daarom niet uitstaan; ja, zij haten hem. Toen ze ver weg hun kudde weiden, krijgt Jozef van zijn vader de opdracht hen op te zoeken en naar hun welstand te vragen. Toen ze hem in de verte gezien hadden, maken zij plannen om hem te doden al is Ruben het er niet mee eens. Later verandert hun plan en verkopen zij hem als slaaf aan de Midianieten. Dezen voeren hem naar Egypte. Om hun misdaad te verbergen, bedriegen Jozefs broers hun vader door te zeggen dat Jozef was opgegeten door een boos dier en laten ze hem zijn veelkleurige kleeid zien dat ze in bokkenbloed gedompeld hadden. Zie Gn.37:35b-36.

Gn.38 is een belangrijk intermezzo omdat het de lijn van Gods genadeverbond aangeeft, al gaat het door de diepte heen; de geschiedenis van Juda en Thamar. Juda kreeg drie zonen: Er, Onan en Sela. Juda zoekt een vrouw voor Er die Thamar heet. Maar Er heeft een boos karakter en de HEERE doodt hem. Onan gaat een gedwongen leviraatshuwelijk aan met Thamar maar verderft zijn zaad op de aarde om geen kinderen te verwekken op naam van zijn broer en de HEERE doodt ook hem. Juda denkt dat de oorzaak van de dood van zijn twee zonen aan Thamar ligt en wil haar zijn zoon

BIJBELSTUDIE INLEIDING GENESIS

Sela niet geven. Juda wil niet de oorzaak zien dat de dood van zijn twee zonen eigenlijk hun eigen schuld is. Tamar blijft dus kinderloos. En de voortzetting van het geslacht van Juda en dus van het verbond zou daarmee ophouden. Maar de HEERE grijpt in. Tamar vermomt zich als een publieke vrouw. Juda ziet haar, heeft met haar geslachtelijke omgang en zij wordt zwanger. Het was tegen GODS Woord wanneer een vrouw zwanger was zonder getrouwd te zijn. Juda neemt het daarom hoog op en denkt eraan Tamar te laten verbranden om dan van zijn eigen probleem af te zijn. Maar Tamar laat aan Juda de geschenken zien die zij van hem ontvangen had voordat ze samengekomen waren. Zij baart aan Juda een tweeling; de ene heet Perez en de ander Zera. En uit het geslacht van Perez is later David voortgekomen en nog weer veel later de HEERE JEZUS naar Zijn mensheid. Zie Gn.38:29b.

Gn.39-41 vertelt dat Jozef het in Egypte niet slecht heeft als slaaf van Potifar. De HEERE is met hem en zegent hem. Hij wordt door Potifar aangesteld als heer over zijn hele huis. Kennelijk was Jozef een begerenswaardig iemand. De vrouw van Potifar wordt op hem verliefd. Maar Jozef gaat niet op haar avances in Godvrezend als hij is. Daarop verandert haar zogenaamde verliefdheid in haat en zij zorgt ervoor dat Jozef gevangen wordt gezet. Maar ook daar gebeurt hetzelfde als in het huis van Potifar. De gevangenbewaarder maakt Jozef tot heer over het gevangenhuis met dien verstande dat Jozef gevangen blijft. Zie Gn.39:23. In de gevangenis hoort Jozef allerlei verhalen van gevangenen. Zo ook de dromen van voorname mensen, dienaren van Faraö. De één was de bakker en de ander de schenker aan het hof van Faraö. Jozef legt hun dromen naar waarheid zo uit dat de schenker op last van Faraö vrij komt en de bakker wordt opgehangen. Ondanks zijn belofte aan Jozef dat de schenker een goed woordje voor hem zal doen vergeet hij Jozef. Maar de HEERE zorgt ervoor dat Jozef niet vergeten wordt. Want ook de Faraö droomt. En dan herinnert de schenker Jozef en zijn droomuitlegging. Het gevolg van dit alles is dat Jozef verhoogd wordt tot onderkoning van Egypte; de tweede man na Faraö. Daarbij belast Faraö hem met de voedselvoorziening gedurende de hongersnood die over de hele wereld komen zou terwijl in Egypte koren in overvloed is. De Faraö noemt Jozef Zafnath Paäneah, behouder van het land. Daarbij trouwt Jozef met Asnath, de dochter van een Egyptische vorst, en krijgt twee zonen met betekenisvolle namen: Manasse en Efraïm. Zie Gn.41:57b.

Gn.42-44 vermeldt hoe uit voorgaande hoofdstukken blijkt hoe de HEERE in het leven van Jozef alles voorbereid heeft om een groot volk in het leven te behouden. Daarvoor diende de diepe weg van Jozef alsmede zijn verhoging. Zo is het met CHRISTUS en zo is het ook met Zijn volk. Want deze drie hoofdstukken handelen over hoe Jozef tot zegen is voor zijn broers en het huis van zijn vader. Immers door hongersnood gedreven zoeken ze hulp bij Egypte; dus bij Jozef. Want daar is brood. Jozef echter maakt zich in eerste instantie bepaald niet bemind bij zijn broers. Hij doet net of hij hen niet kent terwijl hij hen wel herkent maar zij hem niet. Hij verdenkt hen van spionage en laat hen gevangen zetten. Ze mogen echter naar hun land terugkeren maar moeten Benjamin (de eigen broer van Jozef!) meenemen en broer Simeon blijft als gijzelaar gevangen. Op hun terugtocht blijkt dat het geld waarmee ze koren gekocht hebben op een wonderlijke wijze terug is. De wijze waarop is hen een raadsel! Natuurlijk is Jakob blij dat ze weer terug zijn. Maar waar af gaat en niet bij komt, raakt de voorraad koren op!

De broers moeten weer naar Egypte, naar die vreemde man. Samen met Benjamin want dat had hij gezegd. Jakob is daar fel op tegen maar hij zwicht als Juda zich borg stelt voor Benjamin. Ze moeten dubbel geld meenemen, koren kopen, Simeon en Benjamin mee terug nemen. Het blijkt een prettig onderhoud bij Jozef. Ze worden aan tafel genodigd met de onderkoning. En het blijkt nu dat de onderkoning precies weet wie van de broers de oudste is en wie er na komt enzovoorts terwijl Benjamin vijfmaal zo veel krijgt als de anderen op zijn bord. Maar de broers zijn niet meer jaloers zoals eerder op Jozef. Zijn ze dan toch veranderd? Blij gaan de broers weg met z'n allen. Maar hun blijdschap is van korte duur. Want ze worden achterhaald. Het blijkt dat het geld waarmee ze koren gekocht hebben op een wonderlijke wijze terug is. Hoe is hen weer een raadsel! Maar wat erger is de zilveren beker van de onderkoning is weg. Zij moeten het gestolen hebben. En degene bij wie de beker gevonden wordt is een kind des doods. De beker wordt gevonden bij Benjamin! Zo komen ze schuldig bij de onderkoning. Juda stelt zich borg voor Benjamin. Laat Juda maar sterven als Benjamin maar leeft! Zie Gn.43:14.

Gn.45 vertelt hoe na het hartontroerend pleidooi van Juda Jozef zich niet langer kan bedwingen. Met *'ik ben Jozef!'* (Gn.45:3) maakt hij zichzelf bekend. En geloof maar, Jozefs broers zijn met stom-

BIJBELSTUDIE INLEIDING GENESIS

heid geslagen maar Jozef weet hen te overtuigen dat hij het echt is. Ze moeten zo snel mogelijk vader Jakob verwittigen dat ook hij naar Egypte komt. Hij zendt paarden en wagens met hen mee samen met geschenken en brood in overvloed. Jakob kan het niet geloven maar wordt tenslotte overtuigd wanneer hij de wagens van Egypte ziet. Nu zal hij naar Egypte aftrekken en Jozef zien. Zie Gn. 45:5b.

In Gn.46-50 gaat Jakob naar Egypte om Jozef te zien. Maar voor hij Egypte binnengaat, vraagt hij de HEERE eerst om Zijn zegen. En die zegen krijgt hij. En met hem alles: zijn hele nakomelingschap en wat hij heeft. Zo ontmoet hij Jozef die hem aanwijzingen geeft voor zijn ontmoeting met Faraö. Zie Gn.46:4b. Jakob ontmoet Faraö en zegent hem. Faraö geeft hem en zijn nakomelingschap het land Gosen waarin veel weidegrond is voor het vele vee. Hongersnood breekt uit in Egypte. Tot leniging hiervan zien we de vooruitziende blik van Jozef, dat is: de wijsheid die GOD hem had geschonken. Zie Gn.47:29b. Jakob zegent voordat hij gaat sterven de twee zonen van Jozef, Manasse en Efraïm. Maar dat doet hij op een bijzondere manier zoals de HEERE hem geeft dat is kruislings. Efraïm is de jongste en Manasse de oudste. Jozef stelt Manasse voor Jakobs rechterhand en Efraïm voor Jakobs linkerhand. Maar Jakob wiens hand door de HEERE wordt bestuurd, legt zijn rechterhand op Efraïm hoewel hij de jongste is en zijn linkerhand op Manasse hoewel hij de oudste is. Zo zegent hij hen. Deze zegen in de vorm van een kruis ziet op het kruis van Golgotha. En deze zonen van Jozef delen in de erfenis van Jakob aan zijn zonen.

In Gn.49 zegent Jakob op zijn sterfbed al zijn zonen elk met zijn bijzondere zegen. Het blijkt dat uit de stam van Juda, de zoon van Jakob en Lea, de Messias zal voortkomen. Na deze zegen sterft Jakob en zal in Kanaän begraven worden in de spelonk van Machpela waar Abraham, Sara, Izak en Lea begraven liggen. Zie Gn.49:31. Gn.50 tekent ons de begrafenis van Jakob in Kanaän nadat èn door de Egyptenaren èn door de familie van Jakob op bijzondere wijze rouw bedreven is. De broers van Jozef zijn bezorgd dat Jozef nu hun vader gestorven is op hen wraak zal nemen maar Jozef verzekert hen dat dit niet in zijn hart is. Net als Jakob wil hij in Kanaän begraven worden. Daarom hebben de kinderen Israëls de kist van Jozef toen ze als volk ruim 400 jaren later naar Kanaän trokken meegenomen. Zie Gn.50:19-20. Voorwaar, de geschiedenis van Jozef in zijn vernedering en verhoging is een afschaduwing van CHRISTUS als Borg en Middelaar van Zijn kerk in Zijn vernedering en in Zijn verhoging.